

ÅRSRAPPORT

Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS

IKA-Hordaland IKS skal arbeide for at for at verdifullt arkivmateriale i deltakarkommunane vert teke vare på og sikra som informasjonskjelder for samtid og ettertid, samt gjort tilgjengeleg for offentleg verksemd, forskning og andre administrative og kulturelle formål.

Styret sitt hovudfokus i 2016, har vore å nå måla i strategien for perioden 2011-2016 samt førebu selskapet på endringane som føl av den kommande kommune og regionreforma. Det er arbeida med endringar i eigarmodell og eigartilskotsmodell samt selskapsavtale. Det er og helde fleire eigarmøte for å styrkje eigararane og publikum sin kjennskap til selskapet og arkiva sin kulturelle, forvaltningsmessige og rettslege verdi.

Våre eigararkommunane har framleis mykje «arkivgjeld» som skal gjerast opp, før dei eventuelt slår seg saman til nye kommunar. Vår rolle i arbeidet som ligg framfor oss, er avhengig av kva eigarane ynskjer av tenester samt kor mykje ressursar dei er villige til å sende vår veg.

Dagleg leiar

23.03.2017

ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON

Vår eiga brukarundersøking peika på behovet for å tette kontakten med eigarkommunane samt eit ynskje om at IKA-Hordaland skal vere meir synlig i kommunen og då spesielt i leiande organ. Vi har valt å setje fokus på tiltak som støttar våre verdiar, som ein open og sørvisretta organisasjon.

Samstundes som aktiviteten ute i dei enkelte kommunane har teke seg opp dei siste åra, har vi helde eigarmøte med utgangspunkt i regionsamarbeida mellom eigarkommunane. Målet er å skape ein ny arena for dialog samt å gje eigarkommunane høve til å utøve eit meir aktivt eigarskap.

Vi arbeider for å etablere enkle og godt kjente arbeidsrutiner, «beste praksis» samt auke fokus på utadretta informasjonsverksemd, mellom anna ved bruk av sosiale media. Vi har ikkje nådd målet om å vere ei digital føregangsbedrift, men i høve til dei ressursane vi har til rådighet er vi på god veg.

Ordniært representantskapsmøte vart helde onsdag 27. april 2016. Møtet vart leia av styreleiar Jan Tore Helle. Referent var Rune Lothe.

Styret etter 27. april 2016

Styret har avhalde seks møter og handsama 38 saker kring selskapet si drift og administrasjon.

Leiar: Jan Tore Helle
Nestleiar: Birte Young
Styremedlem: Ole J. Opkvitne
Styremedlem: Sigrid Laupsa
Styremedlem: Jostein Eitrheim
Sekretær: Rune Lothe, IKA
Tilsettrep.: Anita Haugen Lie, IKA
Observatør: Terje Nomeland, Statsarkivet

Varamedlem etter 27. april 2016:

1.Vara: Rune Heradstveit
2.Vara: Bente Skjerping
3.Vara: Jenny Aanderaa

Valnemnd etter 27. april 2016:

Leiar: Aud Løklingholm, Bømlo kommune
Medlem: Sigmund Vikane, Modalen kommune
Medlem: Mari Mæland, Granvin kommune

Selskapet kjøper tenester frå:

Bergen Kommune, reinhaldsteneste
Bergen Kommune, lokalar og magasiner
Deloitte, revisortenester
Hardanger Økonomiservice, rekneskapstenester
Pitney Bowes AS, skannar og kopimaskin
Telsys AS, e-postklient og webhotell
Phonnect, telefonitenester

*Centric, innleige av personale
Volvat, Bedriftshelseteneste*

Medarbeidarar:

Våre medarbeidar er eigarane våre sin viktigaste ressurs. Gode faglege råd, opplæring til dei enkelte eigarane, krev motiverte, erfarne, samt høgt kvalifiserte medarbeidarar. Samstundes er det viktig å ta vare på dei tilsette gjennom å skape trivsel og moglegheiter for fagleg utvikling.

Selskapet har i 2016 hatt tolv arbeidstakarar. Av tolv tilsette, er seks faste, ei prosjektstilling samt fem som var innleigd i samband med permisjonar, sjukdom og aukt arbeidsmengd. Samla sett, har vi produsert 6,2 årsverk.

Tilsette i selskapet:

Lill Tåve Jørgensen, fagarbeider (permisjon 01.01.2016-31.12.2016)

Inge Vikane, fagarbeider

Eirik Netteland, rådgjevar

Anita Haugen Lie, rådgjevar

Øyvind Olsen, rådgjevar

Rune Lothe, dagleg leiar

Prosjekt:

Helene Reksten (prosjekt frå 01.09.2016)

Innleigde:

Jørn Harald Grov frå 01.01.2016-31.12.2016 (vikar)

Harald Krogh

Hedvig Osen

Lizlot Frydenlund

Marius Bulling Lind

Vi arbeider kontinuerlig med å styrke eigen kompetanse, skape trivsel, samt tilretteleggje for tilsette i alle livsfasar. Alle tilsette er medlem i bedriftshelseteneste gjennom Volvat. Vi er saman med Bergen Byarkiv sertifisert som miljøfyrtårnbedrift.

Sjukefråvær på 9,1 % av arbeidstida. Dette er ein auke på 3,1 % i forhold til året før. Sjukefråværet skuldast ikkje arbeidsrelaterte forhold.

Som eit ledd i arbeidet med å styrke eigen kompetanse deltok tilsette på Samdok-konferansen 2016¹ og KAI-konferansen i Sandefjord i september. Vi har og delteke på kurs i ASTA, i samband med innføring av denne programvara i eigen organisasjon.

¹ Samdok (Samla Samfunnsdokumentasjon) konferansen er arrangert av mellom anna Arkivverket. www.samdok.com.

Å skape trivsel på arbeidsplassen er viktig. Vi har difor engasjert oss i ein felles trivselskomité saman med Bergen Byarkiv, der vi arrangerer ulike sosiale samankomstar. Vi er óg engasjert i eit fagsamarbeid gjennom felles faglunsj, der vi inviterer ulike førelesarar til å halde faglege innlegg.

Som tabellen syner har aktiviteten og talet på årsverk produsert i selskapet vore aukande dei siste åra. Vi har grunna aukt arbeidsmengde, sjukdom og permisjonar leigd inn 1,9 årsverk i 2016. Saman med faste tilsette er det produsert 6,2 årsverk.

Tabell 1. Produserte årsverk 2010-2016.

ARKIVDEPOT OG FORMIDLING

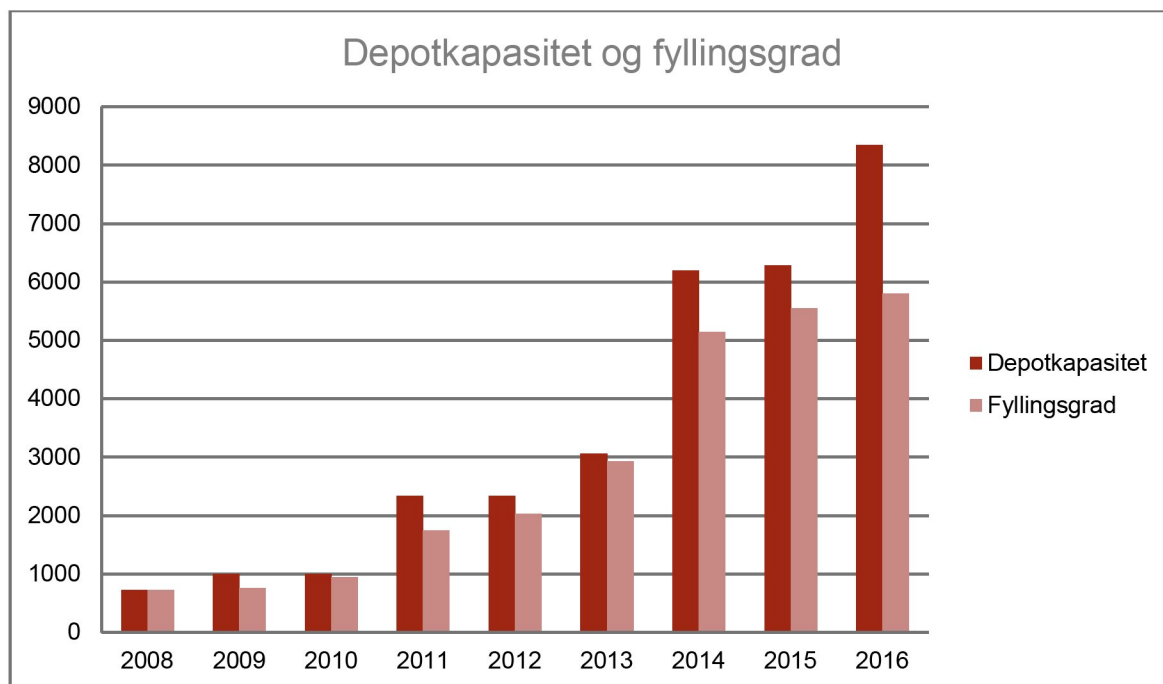
Våre eigarkommunar er enno ikkje ajour med avleveringane etter forskrifta. Kommunereforma og samanslåing av nær ein tredjedel av dei eksisterande kommunane i fylket, gjer og at store mengder arkivmateriale skal overførast til depot dei neste 4-5 åra. Behovet for meir depotplass dei neste åra er stipulert til å vere om lag 8000 hyllemeter, eller vel ei dobling av dagens kapasitet.

Arbeidet med å utvide kapasiteten er i gang, og i september 2016 tok vi i bruk eit nytt magasin, då den eksisterande kapasiteten var i ferd med å bli brukt opp. I overkant av 2000 hyllemeter vil då vere tilgjengelig for eigarane våre frå 2017 og utover.

Vi tok i mot 47 deponeringar i 2016 og til saman leverte kommunane over 500 meter arkiv til depot. Utpakking, kontroll og oppstilling utgjorde tilsaman ½ årsverk og det var i periodar naudsynt å leige inn ekstra personale i samband med flytting av arkiv i eige depot.

Vi har i løpet av dei siste åra auka både kapasitet og bestand kraftig. Dette har medført planmessige og økonomiske utfordringar. Arbeidet er gjort etappevis med mål om å halde fyllingsgraden høg

gjennom heile prosessen. Dette har spart eigarane frå store investeringar samt at dei har sloppe betale for tomme hyller. Ved utgangen av 2016 hadde vi ei fyllingsgrad på 70%.²

Tabell 2. Depotsituasjonen for papirarkiv.

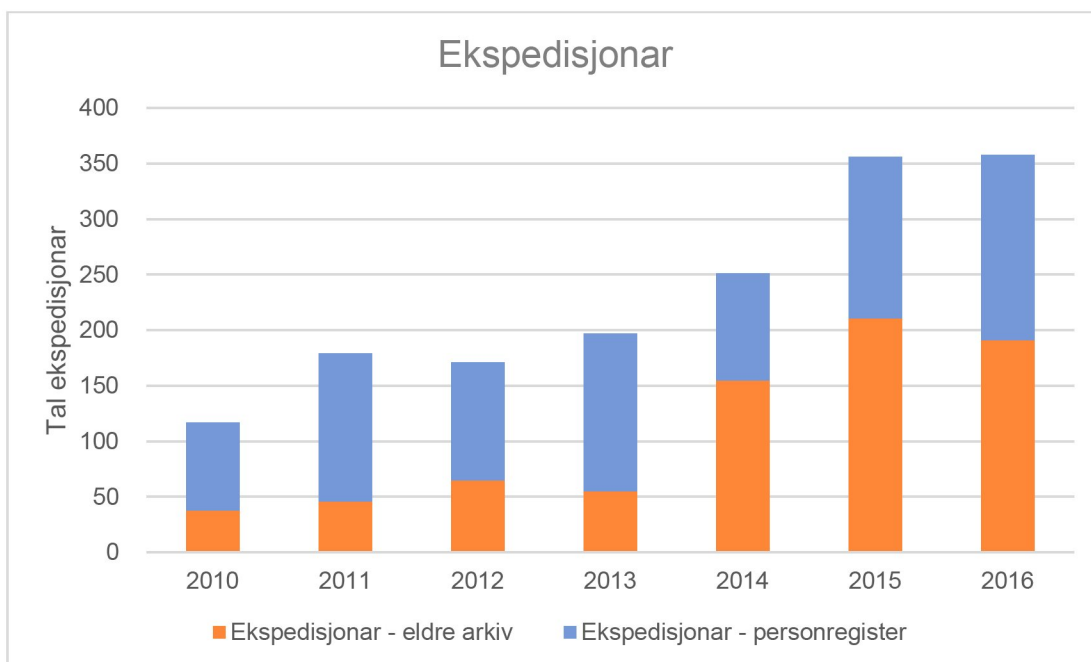
I tillegg til at vi skal ta i mot arkiv frå kommunar under samanslåing får vi aukande førespurnader frå fleire av eigarkommunane, som ynskjer å levere frå seg alt av papirmateriale fram til og med 2015. Alternativt kun ha å ein til to kommunestyreperiodar ståande att ute i kommunen. Om vi skal avlaste alle eigarkommunene med funksjonen bortsettingsarkiv, vil dette krevje at vi utvidar vår kapasitet til om lag 18 000 hyllemeter. Eit foreløpig overslag syner at dette vil koste om lag 5,2 millioner årleg til drift, betjening og husleige³.

Vi behandla i 2016 om lag same mengde saker kring innsyn i arkiva som i 2015. Som tabellen syner utgjer førespurnadane frå eldre saksarkiv og personregister om lag like mykje. Innsyn er tidkrevjande og enkelte av eigarkommunane som har levert ein del arkivseriar ut over 1985, har stor etterspurnad etter arkivmateriale, spesielt frå sakshandsamarar i kommunane. Vi svarar på det meste innan 3-5 dagar og leverer som oftast materialet tilbake digitalt, forutsatt at mengda ikkje er for stor.

Ved større førespurnader, samt saker der ein etterspør informasjon som i større grad lyt setjast saman frå ulike kjelder, har vi begrensa kapasitet. Vi finn då fram materiale til lesesalen slik at publikum og sakshandsamarar kan sjå gjennom arkivmateriale der. Antalet besøk på lesesalen har auka dei siste åra, og vi forsøker å vise fleksibilitet ved enkelte gonger å avtale kveldsåpent slik at besøkande kan få god tid til å sjå på arkivmateriale, når ei fyrst er komen på lesesalen.

² Jamfør dei leigeavtaler vi hadde pr. 31.12.

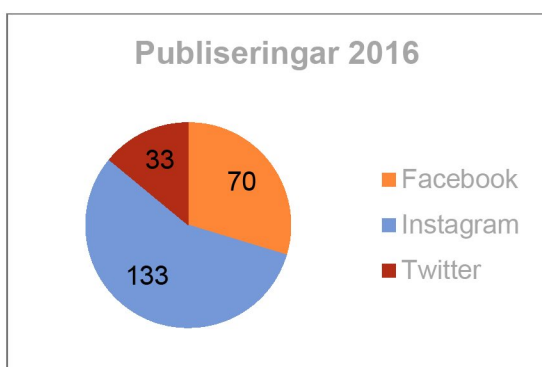
³ | 2016 kr.

Tabell 3. Oversikt over ekspedisjonar frå eldre saksarkiv og personregister 2010-2016

SOSIALE MEDIA

I 2016 har vi delteke på fleire sosiale media, både facebook, twitter, instagram, flickr og vår eigen formidlingsblogg. Sosiale media vert brukt til å informere, inspirere, gjere oss meir synlege og for å skape ein god brukardialog. Facebook, twitter, instagram og blogg vert nytta som informasjons- og inspirasjonskanalar, medan flickr i størst grad nyttast som ein database for bilete. Nytt av 2016 var bruk av instagram, dette har vist seg å vere eit nyttig verktøy for å nå ut til eit større publikum. Vi fekk raskt følgjarar og oppretta ein god dialog med «folk flest», både i Noreg og utlandet. Dette skil seg frå dei andre kanalane som i større grad vert følgt av arkivfolk. Aktiviteten på sosiale media vert godt motteke av kommunane. Vi ser at dette er eit godt og viktig verktøy for å ha ein god brukardialog, formidle arkiv og synleggjere kva vi jobbar med.

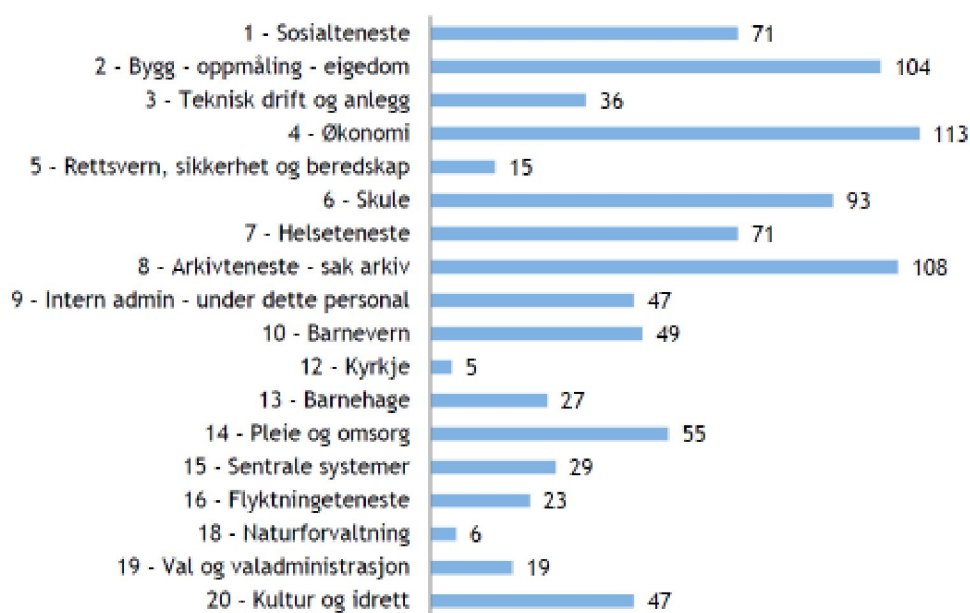
Tabell 4. Publiseringar på facebook, instagram og twitter 2016

DIGITALT SIKRINGSDEPOT

Undersøkingane frå Riksrevisjonen og Riksarkivaren påpeiker at mange av kommunane har særlege utfordringar med uttrekk, bevaring og gjenbruk av elektroniske register, fagsystem og arkivsystem.

Vi utførte i 2015 ei kartlegging blant eigarane og fekk utarbeidd ein rapport som syner avvik mellom dei ressursane som kommunane brukar jamfør bevaring og tilgjengeliggjering av elektroniske arkiv og behovet. Her trengst millioninvesteringar for å kome ajour med det som skulle ha vore deponert. I tillegg kjem ei ny kommunereform som gjev ekstra utfordringar. Det vil og gje behov for å auke fokus på datakvalitet i elektroniske register, fagsystem og arkivsystem.

Vi har i 2016 brukt tid på å informere om resultatane av kartlegginga av elektroniske arkiver ute i eigarkommunane, samt vere ein pådrivar for at kommunane skal deponere arkiva sine. Til saman har vi motteke 13 system frå kommunane i 2016. I følgje kartleggingsrapporten er det framleis over 800 systemførekomstar eller kun om lag 9,4 % av dei elektroniske arkiva som er deponert. Noko av dette skuldast at enkelte framleis er i produksjon, men vi ser at det å framleis produsere i driftsbasar som er over 5-10 år gamle utgjer stor risiko for tap av dokumentasjon. Vi arbeider difor med å legge om deponeringsrutinane slik at ein skal deponere systema periodevis kvart 3-4 år sjølv i produksjon.

Tabell 5. Oversikt over system i eigarkommunane pr. funksjonsområde 1980-2015

Arbeidet med standardisering gjennom arkivplan.no har gjeve resultat. Ved utgangen av 2016 var 80% av eigarkommunane sine arkivplanar oppdatert siste 1-2 åra. Oppdaterte rutiner er eit viktig tiltak i arbeidet med å auke kvaliteten i arkiva. Det gjenstår framleis ein del arbeid med å overføre denne kvaliteten til dei databasene som er i produksjon.

Arbeidet med å få på plass eit digitalt sikringsdepot har latt vente på seg. Årsaka er at det tek tid å utvikle, og få på plass kostnader i eit slik prosjekt. Samstundes har ein nasjonalt sett, bestemt seg for

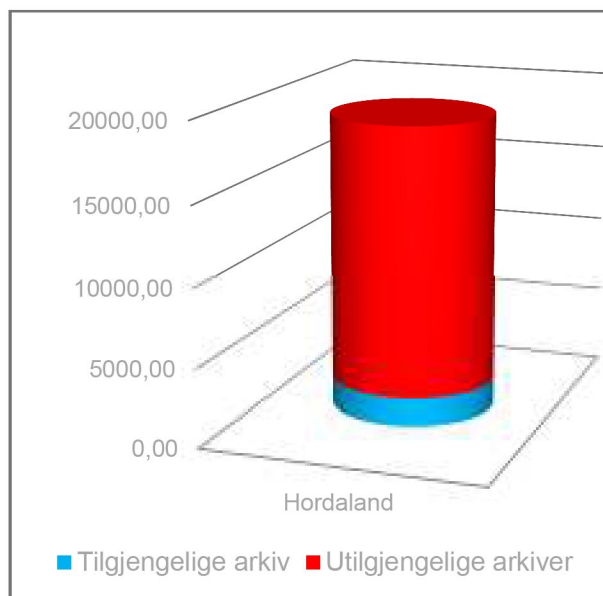
å stoppe den gjeldande standarden og starte på ny. Dette har vore underkommunisert og ein må vente seg både ei auke i kostnad samt behov for bemanning i tida som kjem framover. I mellomtida vil vi halde fokus på å få inn eArkiver som er i omløp ute i kommunane.

ORDNING AV PAPIRARKIV 1965-1985

Arkivforskrifta pålegg kommunane å ordne, registrere og påføre metadata på arkiva sine frå 1965 fram til og med 1985, samt gjere desse søkbare for saksbehandlarar så vel som publikum. Det var i 2014, kun 6 % av alle kommunane i Hordaland som fylgde dette pålegget. Arbeidet med å ta att etterslepet av ordning av arkiv frå tida etter 1965 -1985, er eit solidarisk prosjekt som starta i 2015. Ordningsprosjektet strekkjer seg over 25 år og legg beslag på vel 1/3 av arbeidsressursane innanfor eigartilskotet. Eigarane kan difor ikkje vente seg å få ordna andre arkiv innanfor eigartilskotet i tida framover. Dersom ein har andre arkiv som skal ordnast, lyt dette gjerast på oppdragsbasis gjennom sjølvkost.

Vi har så langt i prosjektet gjort tilgjengleg 358,3 meter arkiv, noko som tilseier at det er om lag 2,78 kilometer eller i overkant av 20 årsverk att før ein er ferdig. Arbeidet inneber arkivavgrensing og omemballering samt registrering av metadata i ASTA for seinare publisering i arkivportalen.

Vi har i 2016 gjort målingar i prosjektet som syner at ordninga vi gjennomfører, reduserer omfanget av arkiva i snitt med 25 %. Dette reduserer kostnader og vil når prosjektet er ferdig, kunne spare eigarkommunane for om lag 1,1 millioner kroner årleg i lagringskostnader.⁴

Tabell 6. Ikkje søkbare arkiv i arkivportalen.

Ut i frå kartlegginga gjort av Riksarkivet⁵ og IKAH si depotoversikt gjenstår det framleis svært mye arbeid før ein har oppfylt krava i arkivforskrifta når det gjeld ordning av administrativt papirarkiv. Når det gjeld våre eigarkommunar, er det no kun 20 % av arkivmaterialet frå denne perioden som er

⁴ Under forutsetning av same pris og lønsvekst jfr. leigekostnader gjennom perioden.

⁵ Riksarkivet sin årlige undersøking for 2015 samt tal frå IKAH si depotoversikt.

ordna registert slik forskrifta krev. Så lenge det ikkje er meir ressursar tilgjengelig, trengst det ei ny tilnærning til oppgåva med å gjere arkiva tilgjengleg og vi meiner at det best kan gjerast via metadata om arkiva. I 2016 starta vi difor, med prosjektmidar frå Arkivverket eit samarbeid med Fylkesarkivet Sogn og Fjordande og Arkivplan.no eit prosjekt kring høsting av metadata i samband med arkivkartlegging. Prosjektet er venta ferdig i september 2017 og vil då kunne tilby verktøy som gjer at ein kan kartlegge arkiv via ein app for IOS/Android som leverer metadata til arkivplan.no. Dette vil gje betre oversikt og, gjere arkiva meir tilgjengleg for både publikum og forvaltninga, sjølv om dei ikkje er ordna og registrert slik forskrifta krev.

OPPDRAGSAVTALER

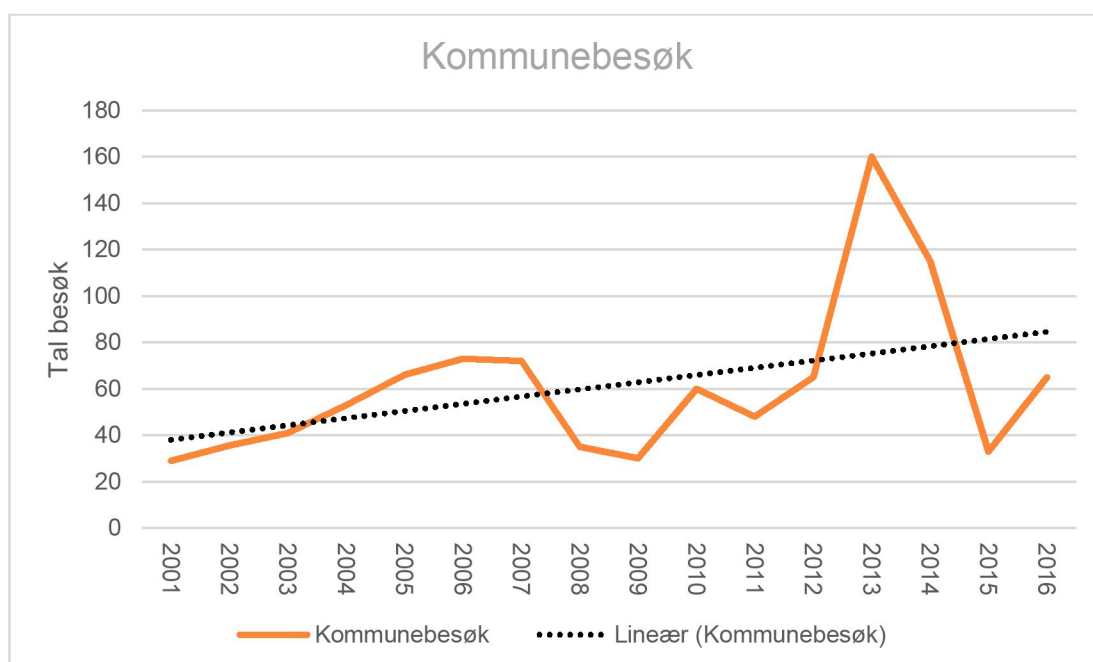
Vi har sidan 2015 opplevd ei auke av kommuner som ynskjer å levere uordna arkiv til ordning. Sidan 2016 har vi difor tilbydd oppdragsavtaler til eigarkommuner, som har behov for meir eller andre tenester, enn det som vert gjeve gjennom eigartilskotet. Tenestene skal jamfør selskapsavtalen være sjølvfinansierte, og inneber at vi til tider må leige inn ekstra folk. I 2015/16 vart det teikna små og store avtalar med til saman 13 kommunar for ein verdi på nær 1,6 millioner kroner. Vi har egne tilsette på prosjekt som utfører arbeidet, og vi får gode tilbakemeldingar både på kvalitet og tidsbruk

Store avleveringar som t.d. i samband med kommunereforma vil i framtida krevje at vi tilsett fleire folk i samband med ordning og registrering.

OPPLÆRING OG RÅDGJEVING

Riksrevisjonen slo i sin rapport frå 2011 fast at om lag 80 % av kommunane såg behovet for å styrke arkivleiarane og saksbehandlarane sin faglege, juridiske og IT- arkivfaglege kompetanse. Vidare såg ein at manglande opplæring, rutinar og oppfølging gjev stor risiko for at dokumentasjon gjekk tapt og at umiddelbare tiltak var naudsynt.

og

Tabell 8. Kommunebesøk 2001-2016

I 2016 mottok vi over 1000 henvendelser pr. telefon og e-post, samt at vi var 65 dagsverk ute i eigarkommunane i samband med rådgjeving og opplæring. Det vart gjennomført besøk i 20 eigarkommunar samt helde 12 ulike samlingar, kurs og seminar med til saman 172 deltakarar. Alle utgifter til kurs og workshops er dekkja via eigartilskotet. Seminar vert dekkja via sjølvkost.

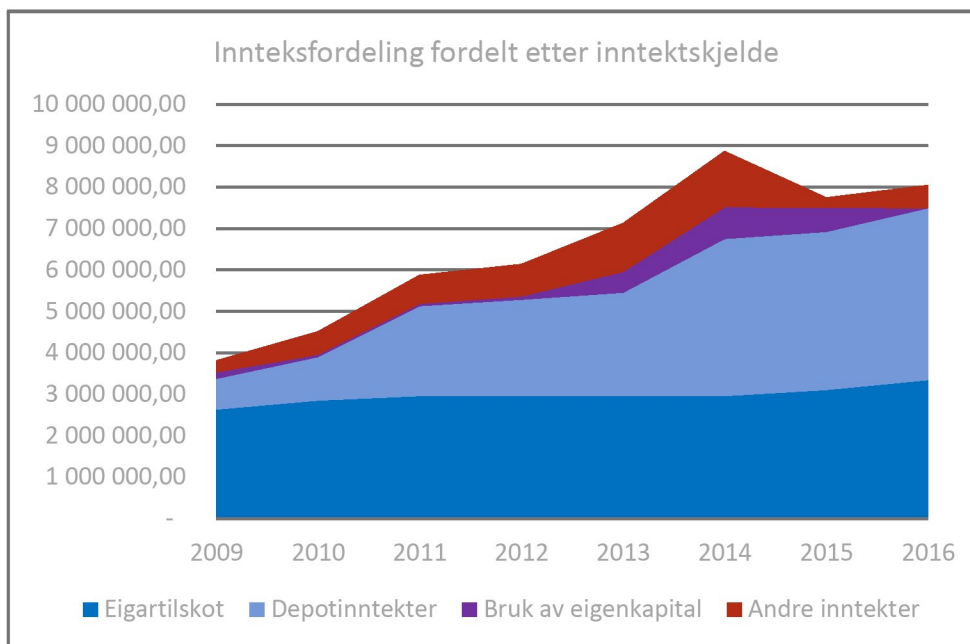
Vi har dei siste to åra gjennom regionsamarbeida gjennomført eigarmøte med alle eigarkommunane for å tette kontakten med eigarane. I samband med kommunereforma vart det teke initiativ til møte der ein orienterte om arkivutfordringar i samband med kommunesamanslåingar.

Økonomien i selskapet

Økonomien i selskapet er bra, men eigarkommunane skyv store kostnader framfor seg. Berekningar vi har gjort, syner at skulle vi løyst dei oppgåvene vi har påteke oss i denne økonomiplanperioden, ville dette krevd at vi auka bemanninga frå 6 til 21 årsverk, noko som er lite realistisk.⁶

Vi innførte i 2015 eit nytt rekneskapssystem for både å stette formelle krav, fullelektronisk fakturabehandling, samt få betre løpande oversikt og derav og oppnå betre kostnadskontroll. Dette gjer oss betre i stand til å halde stram økonomikontroll og god oversikt. For å få full effekt av omlegginga er det nødvendig å auke % andelen av fakturabehandling m.m. som vert gjort elektronisk.

Vi har dei siste 4 åra budsjettert med underskot, eller ein høgare aktivitet enn det det er midler til i selskapet. Underskotet er vedteke dekkja inn ved hjelp av eigenkapital, som selskapet har bygd opp over mange år. Samstundes har vakansar, refusjoner og større auke i variable inntekter gjort at vi har fått fleire positive resultat før skatt.

Tab. 9 Oversikt inntektsfordeling fordelt etter inntektskjelde 2009-2016

⁶ Bemanning og kompetansekartlegging for IKA-Hordaland IKS 2016

Tabell 10 Oversikt kommunevis per. 31.12.2016:

Kommune	Person- register	Eldre ordna papirarkiv	Eldre uordna papirarkiv	Totalt	Ledige	e-Arkiv
	Papirarkiv	(hyllemeter)	(hyllemeter)	Papirarkiv	(hyllemeter)	(Datasett)
	(hyllemeter)			(hyllemeter)	frå 31.12.2016	
Askøy kommune	97	98	354	549	351	6
Austevoll kommune	30	44	60	134	86	1
Austrheim kommune	25	63	0	88	12	2
Bømlo kommune	83,5	53	100,4	236,9	102,1	11
Eidfjord kommune	0	0	1	0	0	0
Etne kommune	44	52,5	80,5	177	-27	8
Fedje kommune	4	16	0,5	20,5	4,5	0
Fitjar kommune	13,5	10	92,4	115,9	4,1	1
Fjell kommune	66,5	43	134,5	244	66	7
Fusa kommune	24,5	0	88,5	113	7	1
Granvin herad	10	76,5	0	86,5	8,5	0
Jondal kommune	9,5	3	0	12,5	35	0
Kvam herad	51	0	0	51	66	2
Kvinnherad kommune	95	103	234	432	18	5
Lindås kommune	104	55,5	164,5	324	211	3
Masfjorden kommune	7	39	44,5	90,5	9,5	4
Meland kommune	37,5	27,5	222	287	31	3
Modalen kommune	7	33	0,5	40	5	0
Odda kommune	54	0	152	206	1	1
Os kommune	65,5	168,5	408	642,5	57,7	2
Osterøy kommune	64	0	5	69	31	6
Radøy kommune	65	55,5	70	190,5	0	4
Samnanger kommune	2,5	38,5	0	41	-4	0
Stord kommune	61	0	2,5	63,5	36,5	3
Sund kommune	30	28	196,75	254,75	125,25	0
Sveio kommune	19,5	66	71	156,5	45,5	0
Tysnes kommune	9,5	28	111	148	47	0
Ullensvang herad	24	85	199,5	308,5	16,5	5
Ulvik herad	14,5	69	1,5	85	35	2
Vaksdal kommune	45,5	39	83,9	168,4	1,6	8
Voss kommune	65	238	182	485	40	0
Øygarden kommune	21	5,5	0	26,5	18,5	5
Sum	1250	1538	3060	5846	1441	89

